

1. Базылева О. Спасибо Дж. Остин/ О. Базылева// Книжный обзор. – 2006. – № 38. – С. 45 - 60.
2. Демурова Н. Джейн Остин и ее роман «Гордость и предубеждение» //www.apropospage.com/damzabava/osten/ost2.html
3. Остин Дж. Гордость и предубеждение// Остин Дж. Гордость и предубеждение. Аббатство Нортэнгер. Романы. – М.: Художественная литература, 1976. – С. 23 - 368.

НЬЮ-ЙОРКСЬКА ГРУПА УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ

Беднарик К.

При вивченні розвитку української літератури слід брати до уваги і творчість Нью-Йоркської групи (далі – НЙГ), що проявила себе як феноменальна плеяда культурних діячів, що намагались збагатити спадщину української літератури. Але українське населення не визнало творчість українців в еміграції тоді. Лише зараз повертається до їхньої творчості. Чому?

Витоки НЙГ беруть початок приблизно у 1954 році. Тоді Богдан Бойчук познайомився з Юрієм Тарнавським і групою молодих митців на чолі з Богданом Певним. Поети зустрічалися в кав'ярні «Орхідея», де дискутували на всілякі естетично-літературно-мистецькі теми, про що згадує критик Марія Ревакович у своїй праці «Personanongrata. Нариси про Нью-Йоркську групу, модернізм та ідентичність». До них невдовзі приєдналися Женя Васильківська, Богдан Рубчак, Емма Андіївська, Патриція Килина, Віра Вовк. Група поповнювалася і в 1960-ті роки, а саме: Юрій Коломиєць, Олег Коверко, Марко Царинниктощо [9].

Феноменальність групи проявляється першочергово в її викладі: метафоричності, потоці несумісних асоціацій, обходженні теми політики. Все це доводить, що задля розвитку української літератури не є обов'язковим охоплення лише громадянської теми. Те, про що пишуть вихованці НЙГ, виходить далеко за межі уявлень тих, хто знаходився на той час в Україні. Самі по собі учасники— унікальні. Ще до 1950-х років їм довелось ознайомитись із культурою Іспанії, Франції, Німеччини та Латинської Америки, що пояснює поєднання теми українізму та космополітизму в їхній творчості як нерозривних явищ [4]. І хоча учасникам групи притамане тяжіння до модернізму, якому природньо було б зблизитись із творчістю сучасників-бітників, це не дає підстав асимілювати їх із вище згаданим

напрямом у літературі. Як запевнятимуть пізніше самі діячі НІГ: вони так і не стали американцями, а біт-покоління було суто американське літературне явище [8; 19].

Яскраво вираженим прикладом є творчість Юрія Тарнавського, для якого Нью-Йорк—друга батьківщина, джерело натхнення і місце трагедії. У поезії автора увага акцентується, головним чином, на функціонуванні поезії як сенсорно-естетичного важеля. Абстрактність, колажність та метафоричність надають можливість читачу самотійно довершити образ із прочитаного твору [6; 222]. Абсурдність, яка межує з реальністю, проникає в глиб думок читача, що намагається уявити образи. Це добре демонструють рядки з вірша Юрія Тарнавського «Ода до Кафе», де воно описується як «місце відпочивання сухих, як горіх, півкуль кучерявого мозку, «де можна, залишивши поле бою, оглядаючись, / перестати бути винним, дряпанним, ссаним всередині, / де можна майже заснути із ротом, повним смаку / молока жовтих грудей південних овочів, / де можна плакати приємними слізьми, / які течуть, як роса, із фіялкових очей, / де можна принести богові щастя / дві монети в жертву, замінити за / дві хвилини лінивого спокою» [11].

Не менш варта уваги поезія Богдана Бойчука, у якій висвітлюється тема ірреальності, проблема духовної кризи людини, обумовлена індивідуальним світосприйняттям автора. Невизначеність, «розмитість» сенсу образів та явищ – ось вона, наша дійсність. Так автор пише про свою життєву ціль, що «десь дім стояв, / а може, не стояв; / була десь ціль, / а може, не було. / Я йшов кудись / і знав: / мій шлях — в нікуди; / я йшов і знав: / мій хід — життя» [3]. А герой поезії «Вірші про місто» [2] переживає внутрішній конфлікт. Богдан Бойчук для викриття почуттів свого «Я» використовує образ міста, що «затягнулось каменем» [5; 13]. Тема міста, в метушні якого людина насправді почувається самотньою, неодноразово зустрічається в поезії й інших діячів НІГ.

Для більш детального ознайомлення з творчістю українських поетів-емігрантів звернемо увагу на своєрідну мову поезії Емми Андіївської. Поліфункціональність слова, звукові повтори, асоціативні ланцюги – все це підтверджує унікальність творів поетеси. Вірші Емми Андіївської надзвичайно милозвучні. Поетеса вдало варіює фонетичні одиниці. Наприклад, у вірші «Вечір» [1] рядок «У око – окунь – як плавуча клуня...» містить групу акустично подібних слів «око», «окунь» і «клуня». Їхнє поєднання дає можливість осягнути зміст поезії [7; 496]. Письменник Марко Стех наголошує на тому, що мова поетеси НІГ «магічна», бо у своїй структурі зосереджується на фонетичних сегментах, що зазвичай притаманно прадавній фольклорній поезії [7; 500].

Отже, є необхідність вивчати не прийнятту українцями НІГ. Після прем'єри фільму Олександра Фразе-Фразенко «Акваріум в морі» про діячів цього угруповання становище помітно сколихнулося [12], та чи надовго? Як влучно зазначила вище згадана дослідниця Марія Ревакович: «Відчуття належності до спільноти однодумців приходить тоді, коли люди мають спільні цінності, а не тоді, коли вони приймають інакшість одні одних» [10].

Може, саме це є причиною того, що НЙГ не сприймається українцями як важливе літературне явище, що сприяло подальшому розвитку української культури.

1. Андієвська Е. Вечір/ Е. Андієвська// [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://lib.misto.kiev.ua>
2. Бойчук Б. Вірші про місто/Б. Бойчуку// [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.poetryclub.com>
3. Бойчук Б. Десять сут була / Б. Бойчук//[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://md-eksperiment.org>
3. Єфімов-Шнайдер Л. Poetry of the New York Group: Ukrainian Poets in an American Setting/ Л. Єфімова-Шнайдер//[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.tandfonline.com>
4. Зінченко Н. Образний світ поезії Богдана Бойчука/ Н. Зінченко, Ю. Чернусь // Українська література в загальноосвітній школі. — 2010. — № 7- 8. — С. 12-13.
5. Лівенко І. / Модель світу в циклі Ю. Тарнавського «Поезії про ніщо»/ І. Лівенко//Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць. — 2004. — Вип. 17. — С. 220 - 225.
6. Лівенко І. / Своєрідність поетичної мови сонетів Емми Андієвської/ І. Лівенко // Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць. — 2004. — Випуск 17. — С. 494 - 501.
7. Луцій С. Модерністські тенденції романістики української діаспори 1960- 1980-х рр.: проза Нью-Йоркської групи/С. Луцій// Бібліотечка «Дивослова». — 2017. — № 2. — С. 18 - 29.
8. Ревакович М. Дещо про Нью-Йоркську групу/М. Ревакович// [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://krytyka.com>
9. Ревакович М. Нью-Йорк на мапі української поезії/ М. Ревакович // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://krytyka.com>
10. Тарнавський Ю. Ода до кафе/Ю. Тарнавський// [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.poetryclub.com.
11. Фразе-Фразенко О. An Aquarium in the Sea. The Story of New York Group (An Oleksandr Frazе-Frazenko film)/О. Фразе-Фразенко// [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com>